

การประชุมส่งเสริมสุขภาพโลกครั้งที่ 2 ที่กรุงอะดีเลด เป็นการต่อยอดทิศทางของการประชุมระหว่างประเทศ เรื่องการสาธารณสุขมูลฐานที่ อัลมาดา (1978) และการประชุมส่งเสริมสุขภาพโลกครั้งที่ 1 ที่กรุงฮ็อตตาวา (1986) โดยหัวข้อหลักในการประชุมนี้คือ นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy Public Policy)

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ คือการคำนึงถึงผลต่อสุขภาพ หรือความเท่าเทียมทางสุขภาพ ในทุกพื้นที่ของนโยบายและรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสุขภาพที่สืบเนื่องจากนโยบายดังกล่าว เป้าหมายหลักของนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ คือการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพเพื่อให้อุคนสามารถที่ซึ่งทำให้เกิดสุขภาพและการกินอยู่ที่ดี และนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพจะทำให้ทางเลือกเพื่อสุขภาพมีความเป็นไปได้ และทำให้ง่ายขึ้นสำหรับประชาชนที่จะได้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ส่งเสริมสุขภาพ ในการทำให้เกิดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ หน่วยงานภาครัฐได้แก่ เกษตร พาณิชยกรรม ศึกษา อุตสาหกรรม และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ไม่น่าจะออกนโยบายสาธารณะใดให้คำนึงถึงประเด็นการกระทบต่อสุขภาพในช่วงของการจัดทำนโยบาย และภาคส่วนเหล่านั้นต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบต่อสุขภาพที่สืบเนื่องจากนโยบายดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพไม่น้อยไปกว่าเรื่องเศรษฐกิจ

คุณค่าของสุขภาพ (The value of health)

สุขภาพเป็นทั้งสิทธิขั้นพื้นฐานและสิ่งที่ควรค่าแก่การลงทุน รัฐบาลควรลงทุนในนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อยกระดับสถานะสุขภาพ (Health Status) ของประชาชน หลักการพื้นฐานในด้านความเป็นธรรมในสังคม คือการทำให้มั่นใจว่า ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงสิ่งที่จำเป็นต่อการทำให้สุขภาพหรือความเป็นอยู่ที่ดี ในขณะเดียวกัน การยกระดับสุขภาพจะสามารถเพิ่มผลิตภาพให้กับสังคมโดยรวม ทั้งในรูปของสังคมและเศรษฐกิจ การพัฒนานโยบายเพื่อสุขภาพในระยะสั้นจะนำไปสู่ผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งสามารถจากกรณีศึกษาที่นำเสนอในที่ประชุม และนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพคือความพยายามในรูปแบบใหม่ในการบูรณาการ เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ให้เห็นเป็นรูปธรรม

ความเท่าเทียม การเข้าถึง และการพัฒนา Equity, access and development

ความไม่เท่าเทียมในสุขภาพเป็นสาเหตุของความไม่เท่าเทียมทางสังคม การปิดช่องว่างความแตกต่างทางสุขภาพระหว่างคนที่เสียเปรียบกับคนที่ได้เปรียบ ต้องการนโยบายในการเพิ่มการเข้าถึงสินค้าหรือบริการที่ส่งเสริมสุขภาพ และการสร้างสิ่งแวดล้อมเอื้อ โดยนโยบายดังกล่าวต้องถูกออกแบบโดยให้ความสำคัญกับกลุ่มอ่อนไหวที่เสียเปรียบก่อน นอกจากนี้ นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ต้องตระหนักถึงวัฒนธรรมเฉพาะของชนพื้นเมือง ชนกลุ่ม

น้อย หรือผู้อพยพย้ายถิ่น การเข้าถึงบริการสุขภาพที่เท่าเทียมโดยเฉพาะการบริการสาธารณสุขในชุมชน เป็นประเด็นสำคัญในเรื่อง ความเท่าเทียมทางสุขภาพ

ความไม่เท่าเทียมในสุขภาพแบบใหม่ที่เกิดตามหลังการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่เกิดจากเทคโนโลยี เป้าหมายแรกของภูมิภาคยุโรปขององค์การอนามัยโลก ในการขับเคลื่อนสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2000 คือ “ ภายในปี 2000 ความแตกต่างระหว่างสถานะสุขภาพระหว่างประเทศและระหว่างกลุ่มต่างๆภายในประเทศเดียวกัน ต้องทำให้ลดลงร้อยละ 25 ด้วยการยกระดับสุขภาพของประเทศหรือกลุ่มที่เสียเปรียบ (disadvantage) “

จากการที่มีช่องว่างความแตกต่างของสุขภาพระหว่างประเทศ โดยการประชุมครั้งนี้ได้ตรวจสอบพบว่า ประเทศพัฒนาแล้วมีข้อผูกพันที่จะทำให้มั่นใจว่า นโยบายของประเทศพัฒนาแล้วจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อประเทศกำลังพัฒนา” ที่ประชุมเสนอแนะให้ทุกประเทศพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในการรับมือกับประเด็นที่ได้กล่าวมา “

ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ (Accountability for Health)

ข้อเสนอแนะของการประชุมนี้รัฐบาลทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญกับเป้าหมายทางสุขภาพโดยเน้นที่การส่งเสริมสุขภาพ ความรับผิดชอบสาธารณะต่อสุขภาพ เปรียบเสมือนอาหารที่หล่อเลี้ยงนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ รัฐบาลและผู้ที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับการใช้ทรัพยากรมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชนของตนอันสืบเนื่องจากการนโยบาย ความมุ่งมั่นต่อนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพหมายถึง รัฐบาลต้องกำหนดมาตรการและรายงานผลกระทบต่อสุขภาพอันสืบเนื่องจากนโยบายด้วยภาษาที่สังคมสามารถเข้าใจได้ง่าย ปฏิบัติการของชุมชน (Community Action) ต้องเน้นหนักในเรื่องการสร้างนโยบายเพื่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และสร้างความรอบรู้ และสื่อสารให้กับบุคคลหรือกลุ่มที่จะได้รับกระทบมากที่สุดจากนโยบายเหล่านั้น

ที่ประชุมให้เห็นความจำเป็นในการประเมินผลกระทบจากนโยบาย ระบบข้อมูลเพื่อสุขภาพที่จะสนับสนุนกระบวนการในการพัฒนานโยบาย และสนับสนุนการตัดสินใจเพื่ออนาคตในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายเพื่อสุขภาพ

ขับเคลื่อนนอกเหนือจากการบริการสุขภาพ

นโยบายเพื่อสุขภาพตอบสนองต่อความท้าทายต่อสุขภาพ โดยขึ้นกับพลวัตของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนโลกของเรา ซึ่งเป็นนิเวศวิทยาที่มีความซับซ้อน และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน ผลต่อสุขภาพที่เกิดจากความท้าทายใหม่นี้ไม่สามารถที่จะเยียวยาด้วยระบบบริการสุขภาพแบบเดิมในปัจจุบัน การส่งเสริมสุขภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับสถานการณ์แบบนี้ ซึ่งต้องใช้แนวทางที่บูรณาการทั้งเรื่องการพัฒนา เศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้เกิดได้ต้องเชื่อมโยงสุขภาพกับการปฏิรูปสังคม ซึ่งองค์การอนามัยโลกใช้คำว่าความจำเป็นพื้นฐาน (basic principle)

พันธมิตรในการกระบวนการจัดทำนโยบาย

รัฐบาลมีบทบาทที่สำคัญในเรื่องสุขภาพ แต่สุขภาพ แต่ NGO ชุมชน ประชาสังคม องค์กรเอกชน และผลประโยชน์ทางธุรกิจก็มีอิทธิพลต่อสุขภาพด้วยเช่นกัน ศักยภาพในการปกป้องและส่งเสริมสุขภาพสุขภาพของประชาชนต้องได้รับการสนับสนุน สหภาพการค้า การค้าและอุตสาหกรรม สถาบันวิชาการ ผู้นำศาสนา มีส่วนในการ

สร้างโอกาสให้กับผลประโยชน์ด้านสุขภาพของทั้งชุมชน พันธมิตรใหม่ New alliances must be forged to provide the impetus for health action.

Action Areas

- ที่ประชุมกำหนดพื้นที่หรือประเด็นสำหรับนโยบายเพื่อสุขภาพที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน ไว้ 4 เรื่อง ดังนี้
1. การสนับสนุนสุขภาพของสตรี (women health) การจัดตั้งเครือข่ายหรือองค์กรสำหรับสตรี เพื่อเป็นศูนย์กลางในการกำหนดแผนงาน ดำเนินการตามแผน และกำกับติดตาม เครือข่ายสตรีต้องได้รับการยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากผู้กำหนดนโยบาย แรงงานหญิงมีความไม่เท่าเทียมกับแรงงานชาย การมีส่วนร่วมในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพของสตรี จำเป็นต้องพัฒนาให้สตรีเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เข้าถึงเครือข่ายและแหล่งทุน สตรีโดยเฉพาะกลุ่มชนพื้นเมือง ชนกลุ่มน้อย ย่อมมีสิทธิในการตัดสินใจต่อสุขภาพของตนเองได้ และต้องการพันธมิตรเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อสุขภาพที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของตน ที่ประชุมได้เสนอแนะแนวทาง
 - 1.1. ความเท่าเทียมในการทำงาน
 - 1.2. การคลอดและการเลี้ยงดูบุตรขึ้นกับความชอบและความต้องการของสตรีเหล่านั้น
 - 1.3. สนับสนุนกลไกในการทำงาน เช่น สนับสนุนนมแม่ในที่ทำงาน
 - 1.4. หยุดงานเพื่อเลี้ยงดูบุตรโดยได้รับเงินเดือน
 2. อาหารและโภชนาการ การขาดความหิวโหยหรือทุพโภชนาการเป็นวัตถุประสงค์พื้นฐานของนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ นโยบายดังกล่าวต้องรับประกันในเรื่องความเพียงพอของอาหารที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับกับสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น นโยบายในด้านอาหารและโภชนาการต้องบูรณาการไปพร้อมกับการผลิตและการกระจายอาหารทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ได้ราคาที่เป็นธรรม ทุกรัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับนโยบายด้านอาหารและโภชนาการที่บูรณาการกับด้านการเกษตร บัณฑิตทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจถึงผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระดับประเทศหรือระหว่างประเทศ โดยลำดับแรกก่อนที่จะจัดทำนโยบายได้แก่ การกำหนดเป้าหมายสำหรับเรื่องอาหารและโภชนาการ ภาษีและการอุดหนุนต้องไม่เกื้อหนุนภาคกันหมดทุกคน โดยต้องช่วยเหลือบางกลุ่มเพื่อให้สามารถที่จะเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม (Equity not Equality)
 3. บุหรี่และแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มากเกินไปถือเป็นปัจจัยคุกคามสุขภาพหลัก ซึ่งต้องการการดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการลดการสูบบุหรี่และบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยการใช้นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ บุหรี่นอกจากจะมีอันตรายต่อผู้สูบโดยตรงแล้ว ยังเป็นอันตรายต่อผู้อยู่ใกล้เคียง โดยเฉพาะในเด็ก ที่ถือเป็นผู้สูบบมือสองด้วย การผลิตและการตลาดของบุหรี่และเหล้านั้นเป็นการตลาดที่มีผลประโยชน์มหาศาล รัฐบาลมักหวังรายได้จากภาษีโดยไม่คิดถึงต้นทุนที่ต้องจ่ายจากผลที่ตามมาจากพิษภัยของบุหรี่และเหล้า ทั้งต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจของครัวเรือนที่บริโภคบุหรี่และเหล้า ที่ประชุมเรียกร้องให้รัฐบาลคิดถึงต้นทุนที่ต้องจ่ายในการสูญเสียศักยภาพของบุคคลอื่นเนื่องจากความเจ็บป่วยและความพิการ รัฐบาลควรที่จะมีนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในการลดการบริโภคบุหรี่และเหล้าลงจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญในปี 2000
 4. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ หลายคนที่อยู่อาศัยและทำงานในสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยหรือมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ และสัมผัสกับผลิตภัณฑ์ที่มีอันตรายต่อสุขภาพ โดยปัญหาดังกล่าวนั้นบางเรื่องสามารถข้ามพรมแดนได้ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อปกป้องประชาชนจากผลที่ไม่พึงประสงค์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่

ว่าจะเป็น อันตรายทางกายภาพ ทางเคมี ทางชีววิทยา โดยตระหนักว่า เด็กและสตรี มักได้ผลกระทบที่แตกต่าง กัน นโยบายสาธารณะในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จะส่งผลทางบวกต่อสุขภาพ ทั้งระดับพื้นที่ ระดับประเทศและระดับโลก โดยมองว่าสุขภาพของประชาชนอยู่เหนือ รายได้จากการพัฒนาเกษตรกรรมหรือ อุตสาหกรรม และสนับสนุนแนวทางการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน ที่ประชุมเสนอแนะว่า ภาคสาธารณสุข และกลุ่มเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมและนิเวศวิทยาควรร่วมมือกันเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมไปพร้อมกับการพิทักษ์รักษาโลก รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัด

การพัฒนาพันธมิตรใหม่ Developing New Health Alliances

ความพยายามในเรื่อง นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ต้องใช้แนวการให้คำปรึกษาและการเจรจาต่อรอง นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพต้องให้ข้อเสนอแนะอย่างหนักแน่นให้กับผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดย ต้องมีกลุ่มที่จะทำเรื่องการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และช่วยสนับสนุนสื่อมวลชนที่จะอธิบายเรื่องที่มีประเด็น นโยบายที่ซับซ้อนให้เข้าใจต่อความเข้าใจของสาธารณชน สถาบันการศึกษาต้องตอบสนองต่อความต้องการที่ผุด ขึ้นมาใหม่ของปัญหาสุขภาพ โดยปรับหลักสูตรเพื่อให้ครอบคลุมทั้งในทักษะ การเสริมพลัง (Enabling) การทำหน้าที่ ตัวกลางในการเจรจาต่อรอง (Mediate) และการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Advocate) โดยเปลี่ยนจากการควบคุม กำกับ มาเป็นการสนับสนุนทางเทคนิคในเรื่องการพัฒนานโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ โดยที่ประชุมเสนอให้

- จัดตั้งหน่วยงานในการรวบรวมการปฏิบัติที่ดีหรือเป็นเลิศในเรื่องการพัฒนาสุขภาพสาธารณะเพื่อสุขภาพ
- การพัฒนาเครือข่ายของผู้ทวิวิจัย เครือข่ายของวิทยากร และเครือข่ายผู้บริหารแผนงาน/โครงการ เพื่อช่วยเหลือ และวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดทำนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

ความท้าทายในอนาคต Future Challenges

1. การทำให้มั่นใจว่าการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม แม้จะอยู่ในภาวะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี เป็นความท้าทายของ ทุกประเทศ
2. สุขภาพดีถ้วนหน้าจะบรรลุได้ ต้องส่งเสริมความเป็นอยู่และเงื่อนไขการทำงานที่ดี โดยการตัดสินใจเชิงนโยบาย จะต้องนำเรื่องต่างๆมาสู่การพิจารณา ได้แก่ โอกาสในการจ้างงาน คุณภาพชีวิตในการทำงาน นั้นส่งผลอย่างมากต่อ สุขภาพและความสุขของประชาชน รวมผลกระทบของการทำงานต่อสุขภาพ รวมถึงประเด็นเรื่องความเท่าเทียม
3. ประเด็นท้าทายที่สำคัญที่สุดสำหรับ บุคคล และองค์กรระดับประเทศและระหว่างประเทศในการบรรลุในเรื่องนโยบาย สาธารณะเพื่อสุขภาพ คือการสร้างการมีส่วนร่วมของพันธมิตร ในเรื่อง ความสงบสุข สิทธิมนุษยชน ความเป็นธรรมใน สังคม นิเวศวิทยา และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของทั้งโลก
4. ประเทศส่วนใหญ่ ยอมรับว่าสุขภาพเป็นความรับผิดชอบของหลากหลายองค์กรและหลากหลายระดับ การที่จะทำให้ บรรลุจุดหมายปลายทางร่วมกันคือมีสุขภาพดี ต้องค้นหาวิธีการใหม่และพันธมิตรใหม่ที่หลากหลายเหล่านั้น
5. การพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ต้องมั่นใจได้ว่า เทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ก้าวหน้าเหล่านั้นมันช่วยส่งเสริม มากกว่าขัดขวางกระบวนการในการทำให้เกิดความเท่าเทียม